

**Conferència de
Josep M. Abril López**

**IV Jornades de Memòria Històrica
de Sant Celoni. Novembre 2016**

La Guerra Civil a la reraguarda Sant Celoni, 1936-1939

Juliol de 1936

- Diumenge 19: Aixecament militar a Barcelona. Fracassa gràcies a la resistència de les forces de la Generalitat i de les milícies populars.
- Dilluns 20: el Comitè Antifeixista de Granollers fa incursions als pobles de la comarca, l'activitat es concentra especialment a Sant Celoni “d'on es temia que hi hagués un focus insurgent”.

Camió amb
milicians.
Juliol de 1936

Milicians - 1.936
Juliol

Juliol de 1936

- Dilluns 20: el Comitè de Sant Celoni ordena fer vaga i fa tancar les fàbriques.
- Dilluns 20: mort del carrabiner Ramon Escrig
- Dilluns 20: primer intent de cremar l'església, aturat per Francesc Missé
- Fugida de l'alcalde Josep M. Riera Alfaras i la resta de regidors de la lliga (Ateneu)
- Fugida dels sacerdots, germans de La Salle i monges teresianes
- Dimarts 21: crema de l'església. Comitè Revolucionari de Santa Coloma de Gramenet
- Crema de les imatges religioses de les cases

Una campana
daltabaix del
campanar, amb en
Manolo Sabater

Agost de 1936

- 7: Constitució formal del Comitè Local de Milícies Antifeixistes de Sant Celoni:

Francesc Missé Cervera	ERC
Josep M Campdepadrós Mateu	ERC
Antoni Vilà Colomer	PSUC
Maria Calls Pedro	PSUC
Jaume Illa Pujadas	Unió Rabassaires
Melcior Besa Sanromà	Unió Rabassaires
Josep Rosés Badia	CNT
Joan Aymerich Orta	CNT
Agustí Mandil Valls	FAI
Joan Serra Monrabà	FAI

Agost de 1936

- 15: Actes d'ocupació de cases i propietats

Col·legi Verge del Puig (La Salle)		Ateneu	Can Riera
Torres d'en Giralt	Can Barri	Can Franquesa	Can Ramis
Torre Moncanut	Torre del Negre	Ca l'Agustí d'Olzinelles	
Can Draper	El Mas	Can Febrer	Ca l'Alsina Vell
Ca l'Asina Nou	Ca l'Oller de Fuirosos		Can Ginestar
Ca l'Auladell	Can Lloró	Can Batllori	Can Terrades
La Verneda	Can Xifré	Can Caseta	Cal Rector
Ribot	Can Farrés	Can Jeroni...	

- 22: Donació de l'Hotel Suís a l'Ajuntament
per part del propietari (Pius de Valls) i l'administrador
- 23: Cessió a l'Ajuntament de la Societat d'Aigües
per part del president (Martí Guerris) i del gerent del Consell
d'Administració (Eduard Domènech)

Apropiació de noves seus

- CNT-FAI (Federació Local de Sindicats Únics): Ateneu
- Joventuts Llibertàries: torre Matabosc
- PSUC, UGT i Joventuts Socialistes: can Mallen
- Unió de Rabassaires: Església i rectoria
- ERC: Casal Català Republicà i Centre Popular

Torre Matabosc: Joventuts Llibertàries

Can Mallen: PSUC, UGT

Església i rectoria: Unió de Rabassaires

Col·lectivitzacions

- “Es va obligar la gent que tenia el mateix ofici a col·lectivitzar-se” (Joan Puig)
- Col·lectives d’oficis:
 - Cooperativa de Paletes i Peons
 - Taller Col·lectiu de Fusters i Ebenistes
(actual botiga Mobles Montané, carrer de Santa Fe)
 - Entesa de lampistes
 - Cooperativa de Pintors

Acaparen bona part dels encàrrecs de l’Ajuntament: Grup Escolar Francesc Macià, Escola La Batllòria, Fàbrica Municipal de Sabó... (obres per solucionar l’atur forçós)

Grup Escolar
Francesc Macià

Escola de la Batllòria

Col·lectivitzacions

- Altres:
- Músics Socialitzats
 - Gràfiques Unificades
 - Col·lectiva de Barbers (can Chanut)...
- Indústries també es col·lectivitzen (can Pàmies, can Palà, can Cardona...)
 - Col·lectivitzacions a nivell comarcal:
Cooperativa Productora de Sabons i Lleixius de la Comarca de Granollers

Col·lectiva de Barbers a can Valls d'Olzinelles

Depuració de funcionaris.

Nous treballadors municipals

- 26 agost 1936: s'aprova per unanimitat de destitució de tots els funcionaris municipals
- Setembre 1936: entren Antoni Ducròs (ordenança) i Eduard Barneda (auxiliar secretaria). Nous vigilants municipals Lluís Ibern, Antoni Farrés, Joan Grané Perarriera i Martí Martori.
- La depuració no va ser tan dura com semblava. 8 octubre 1936:
 - 3 funcionaris readmesos
Joan Vila Boiget, Joan Esclusa Salrach i Josep Catarineu Cortina
 - 10 pendants d'estudi, mentrestant continuen:
Josep Pou Sapé, Antoni Gurri Dalmau, Josep Saurí Grau, Josep Farrés Besa, Joan Clanchet Palaus, Jaume Gual Vilà, Pere Cortina Collell, Martí Pou Montasell, Martí Cortina Roca i Martí Borrell Miró
 - 6 places vacants fins que s'estudii el cas detingudament:
Manel Renau Blanch, M. Teresa Prat, Pere Molins, M. Dolors Prat Matas, Esteve Cardelús Costa i Josep Planas Oller.
 - 1 plaça desestimada: Maties Blanco

Setembre de 1936. Dos assassinats

- 4 setembre: Joaquim Riera Alfaras, 27 anys, estudiant, germà de l'alcalde. Membres Comitè Sant Celoni el capturen a Riudarenes. El seu cadàver es va trobar als Trens Pins l'endemà.
- 29 setembre: Miquel Coll Casamiquela, 40 anys, comerciant, casat, germà ex-alcalde Josep Coll. Segons sembla volia reclamar que la Farinera es col·lectivitzés. Va anar a l'Ajuntament i l'endemà van trobar el seu cos a Coll de n'Orri.
- El 3 de febrer de 1937 van capturar Josep M. Coll Casamiquela a València, on s'havia traslladat per embarcar cap a França o Itàlia. Van demanar informes sobre ell a l'Ajuntament de Sant Celoni i el van empresonar. No se'n va saber mai més res. Havia estat alcalde, tenia 42 anys, casat, i era fabricant de farines.

Milicians voluntaris al front

- Començament guerra: diversos joves marxen voluntaris al front d'Aragó. Més endavant molts tornen i esperen que els cridin per quintes
- Es forma la Columna del Vallès Oriental
- Els anomenaven “los leones de Sant Celoni” (Joan Mayneris).
Hi havia en Miquel Martí Vives (*Curandero*), Eduard Pascual Borrell (Godo), Segimon Fontiguell, Pascual Roca Montells (Ros Blai)...
- **Altres voluntaris:** Joan Camps, Salvador Martí, Martí Martí, Joaquim Casaponsa, Dalmau, Boleda, Rebollo, Sánchez, Joaquim-Salvador Raja Garcia, Martínez, Ortega, Berlanga, Pereira, Gázquez, Martín Iglesias Siguero, Josep Mandil Valls, Josep Sánchez Tripiàna, Salvador Ballada Maynou, Julià Jas... (novembre-desembre 1936)

Primer Ajuntament: 25 agost 1936

- Format pels 3 regidors de la minoria d'esquerreres de l'Ajuntament anterior:
 - Francesc Missé
 - Jaume Illa
 - Josep M. Campdepadrós
- S'hi afegeixen 9 persones més designades pels respectius comitès dels partits i sindicats antifeixistes:
 - ERC
 - PSUC
 - Unió de Rabassaires
 - CNT
 - FAI

Primer Ajuntament: 25 agost 1936

- Integrat per:

Francesc Missé Cervera	ERC	alcalde
Melcior Besa Sanromà	ERC	
Josep M. Campdepadrós Mateu	ERC	
Francesc Ventura Cirera	ERC	
Antoni Vilà Colomer	PSUC	
Maria Calls Pedro	PSUC	
Jaume Illa Pujadas	UR	
Marià Rubio Garcia	CNT	
Josep Rosés Badia	CNT	
Joan Aymerich Orta	CNT	
Agustí Mandil Valls	FAI	
Joan Serra Monrabà	FAI	

- . Hi son tots els del Comitè Local de Milícies Antifeixistes (**vermell**).
- . Primera dona regidora: Maria Calls Pedro, muller de l'alcalde

Canvi de nom del poble. Setembre 1936

- Anticlericalisme. Rebuig de la religió catòlica i tots el seu símbols
- Ple del 15 de setembre de 1936 s'acorda el canvi de denominació del poble. Passa a dir-se **Baix Montseny**
- Reconeixement oficial de la Generalitat per decret del 29 desembre 1936

Hospital Sanatori Asil Municipal

- 8 octubre 1936 Ajuntament acorda ocupar-se de l'Hospital de la vila
- 8 octubre 1936: es nomena directora a Maria Calls Pedro (muller de l'alcalde)
- Es trasllada a una de les torres d'en Giralt, a can Gomar
- Infermeres: les monges de la vetlla o darderes, sense cobrar. S'hi incorporen Maria Campdepadrós, Maria Alsina i Dolors Pedro
- Residència directora a la torre d'en Giralt

Hospital Sanatori Asil Municipal. Torre de can Gomar (Torres d'en Giralta)

Nou Ajuntament: 14 novembre 1936

- Es formen nous ajuntaments: representació dels partits i sindicats seguint la proporció de la Generalitat

Francesc Missé Cervera	ERC	alcalde
Melcior Besa Sanromà	ERC	
Josep M. Campdepadrós Mateu	ERC	
Antoni Vilà Colomer	PSUC	
Josep Santamaria Cullell	PSUC	
Jaume Illa Pujadas	UR	
Jaume Gual Vilà	Acció Catalana Rep.	
Marià Rubio Garcia	CNT	
Jaume Pujolàs Colobrans	CNT	
Genís Pedro Puigtuví	CNT	

Marxen: Francesc Ventura (ERC), Maria Calls Pedro PSUC), Josep Rosés Badia (CNT), Joan Aymerich Orta (CNT), Agustí Mandil Valls (FAI) i Joan Serra Monrabà (FAI)

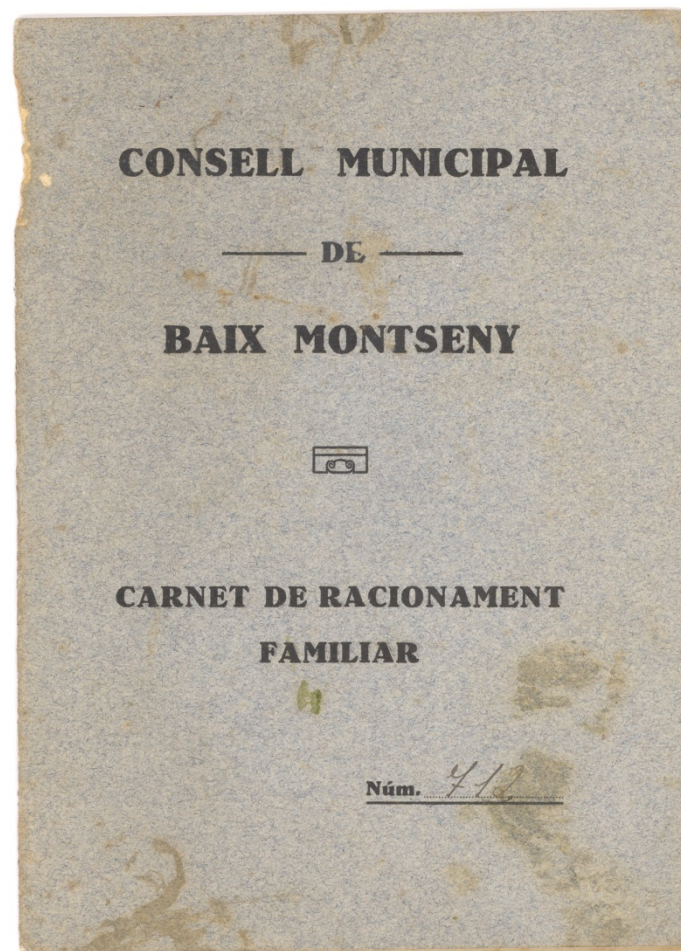
Arribada de refugiats de Madrid

27 novembre 1936

- 500 evacuats de Madrid arriben a Granollers i els reparteixen per la comarca
- 51 venen a Sant Celoni:
 - 15 famílies, majoria mare i fills (2 petits de 9 i 14 mesos)
 - només hi ha un home gran (71 anys) i dues dones més o menys grans (68 i 58 anys)
 - 25 nens i nenes amb edats compreses entre 4 i 14 anys
- S'estableixen a l'Hotel Suís, convertit en els Menjadors Populars. També en cases particulars

Implantació Carta Racionament

- 19 desembre 1936
s'acorda implantar la
Carta de Racionament
- Progressiva manca
d'aliments
- 6 octubre 1937:
s'aprova retirar la Carta
de Racionament a les
famílies amb desertors

Canvi nom dels carrers. 2 gener 1937

Alguersuari	Jaume Compte	Sant Francesc	Pau Iglésies
Bellver	Josep Moragues	Sant Jaume	Vallès i Ribot
Callao	García Hernández	Sant Jordi	Enric Fontbernat
Carles Damm	B. Durruti	Sant Joan	Nakens
Estació A	Pi i Margall	Sant Martí	Carles Marx
Estació B	Àngel Guimerà	St. Antoni i St. Josep	Francesc Layret
Les Valls	Lleó Tolstoi	Sant Pere	Rafael Casanova
Montserrat	Doctor Martí i Julià	Sant Roc	Pau Claris
Major	Ferrer i Guàrdia	Santa Anna	Francesc Ascaso
Prim	Ignasi Iglésies	Sant Rosa	Salvador Seguí
Pl. d'Espanya	Pl. de la Revolució	Vallgorguina	Francesc Macià
Pl. del Bestiar	Pl. de la Victòria	Darrere l'Estació	Fermí Galan
Del Puig	Fivaller	Travessia pl. Bestiar	Pitarra

Canvis a l'Ajuntament. Gener 1937

- 2 gener 1937: s'expulsa al regidor Antoni Vilà Colomer (PSUC)

Se'l considera inductor de la **mort de Josep Planas Boix**, 37 anys, mecànic, casat. Era d'esquerreres, participava en les requises com a manyà i conductor. Vilà indica a una Patrulla de Control que ve al poble que s'emportin Planas i el facin desaparèixer. Trobat mort a Barcelona el 19 de desembre davant els escolapis. Vilà desapareix.

- . 10 gener 1937: Martí Martí (UGT) el substitueix com a regidor
- . 16 gener 1937: dimiteix Marià Rubio Garcia (CNT). Entra Feliu Fàbregas Camps (CNT)

Fets de Maig de 1937

- Des dels inicis de la guerra entre les forces antifeixistes hi ha dos blocs:
 - partidaris de la revolució: CNT-FAI i POUM
 - els que prioritzen guanyar la guerra: ERC, PSUC, UGT, UR, ACR...
- . Els dos blocs s'enfronten el 3 de Maig, guanyen els segons. Acaba la supremacia de la CNT-FAI
- . El 3 de maig a Sant Celoni els de la CNT s'apoderen de la central de telèfons, armats amb fusells

Canvis a l'Ajuntament. 1937

- 14 abril 1937: Feliu Fàbregas s'incorpora Exèrcit Popular.
Entra Eliseu Paradell Adiñach
- 21 juliol 1937: Eliseu Paradell voluntari a l'exèrcit.
Entra Josep Planas Valls (CNT)
- 15 setembre 1937: Josep Valls s'incorpora a l'exèrcit.
Entra **Joan Serra Monrabà (ja hi havia estat abans)**
- 20 octubre 1937: Decret Generalitat increment presència PSUC, arran dels Fets de Maig. Entra un nou regidor del PSUC: Pere Comas Besa

Fàbrica Municipal de Sabó

- Juny de 1937: disturbis i gran manifestació a causa de la manca de sabó. Els veïns es queixen que la fàbrica local de Sabó (can Pedro) depèn de la Cooperativa Productora de Sabons i Lleixius de la Comarca. Serveix a la comarca, però no al poble
- 21 juny 1937: Ajuntament ordena repartir sabó de la fàbrica local entre els veïns i proposa la creació d'una Fàbrica Municipal de Sabó
- La Fàbrica Municipal de Sabó es fa en una finca del carrer Campins. Les obres acaben l'agost de 1937 i cap al setembre comença a funcionar

Fàbrica de Sabó Municipal. Nau que era d'en Josep Sibina (Finet).
Carrer de Campins

Solidaritat: acollida de gent de Barcelona i altres municipis

- El clima revolucionari de Barcelona provoca por. També és difícil de trobar menjar: els queviures estan subjectes al racionament o a l'estraperlo.
- Als pobles gairebé tothom té un camp, un hort i pot menjar del que treballa.
- Molta gent marxa de Barcelona per establir-se en pobles més petits, on van a estiuejar o tenen família...
- 21 juliol 1937: després dels bombardeigs de Barcelona i pobles del litoral, s'aprova proposta de Jaume Illa: "que es donin facilitats, sempre que sigui justificat, perquè totes les persones que desitgin residir a aquesta Vila, puguin adquirir la carta de Racionament necessària per a la compra de queviures"

Arribada de refugiats d'Astúries setembre 1937

- Sessió del 18 agost 1937 s'anuncia propera arribada d'un "gran contingent de Refugiats procedents del Nord d'Espanya"
- S'habilita l'antic convent-escola de les teresianes i can Riera per als refugiats.
- S'estima que, amb els asturians, el nombre de refugiats al poble arriba a 440 (setembre 1937)

Vallgorguina: 60

Palau: 149

Campins: 25

Vallflorida (St. Esteve): 77

Gualba: 72

Fogars Montclús: 65

Antic col·legi de les monges teresianes

Can Riera o ca l'Alfaras (c. de Sant Josep)

Despeses dels refugiats

- Els refugiats mengen gratuïtament als Menjadors Populars
- La despesa en menjars dels refugiats és la més important de l'Ajuntament en aquesta època
- La Generalitat subvenciona la despesa, però els diners arriben tard i, cap al final... ni arriben
- El 5 d'octubre de 1938, a causa de la necessitat de diners per pagar els aliments, l'Ajuntament opta per llogar pastures en finques requisades

Política municipal

- 18 agost 1937: Melcior Besa planteja si cal prohibir els balls al poble en solidaritat amb els joves que hi ha a l'exèrcit i els primers morts.
- 17 octubre: s'inaugura la Biblioteca Popular Municipal, als baixos de l'Hospital Vell. Aportació de llibres de la Penya Cultural Germanor, Cooperativa La Previsora, Joventuts Llibertàries i biblioteques escolars
- 17 novembre 1937: PSUC i CNT proposen recollida d'abrics i roba "per remiar l'angoixosa situació dels companys que lluiten al front". També s'organitza un festival pe recaptar diners per adquirir roba: el 19 desembre 1937, organitzat per tots els partits i sindicats del poble

Moneda pròpia

- 17 novembre 1937: impressió de paper moneda pròpia, a causa de l'escassetat de moneda

Temps de gana

- “Menjàvem castanyes, fonolls bullits, pomes, naps bullits... Els cargols gairebé van desaparèixer i de gats no se’n veien”
- “Gràcies a la farina de blat de moro i carbassons bullits –que no ens sobraven- varem anar tirant”
- “A l’hivern sembràvem faves i a la primavera, quan tenien tavelles, ja ens les menjàvem, gairebé sempre amanides amb vinagre per manca d’oli”

Testimoni de Salvador Bordoy

Política municipal

- 15 desembre 1937: Jaume Gual Vilà (ACR) presenta la dimissió de regidor. ACR no nomena cap substitut.
- 5 gener 1938: Denúncies a l'Hospital Sanatori Asil Regidor Martí Martí, membre del Servei d'Investigació Militar (SIM):
 - . Infermeres que escolten ràdios faccioses
 - . Faciliten entrada sacerdots per “auxilis espirituals”
 - . Surten paquets amb productes dels horts
 - . Primer cop contra l'alcalde Francesc Missé

Carrabiners que depuren la reraguarda

- Desembre 1937: Comença a actuar a Catalunya el Tribunal Especial d'Espionatge i Alta Traïció
- Gener de 1938: s'estableix al poble un cos de carrabiners, dirigits per un capità
- Comencen les detencions: falangistes (enviats a la Model), pares i familiars de desertors...
- 19 febrer 1938: Sessió secreta a les 3 matinada, presidida per un comissari delegat de la Direcció General de Seguretat.
- Tema: actuació deplorable del cos de carrabiners

Sessió secreta del 19 febrer 1938

- Diversos regidors denuncien els excessos del cos de carrabiners, que han vingut a depurar la reraguarda, a buscar desertors, emboscats i acaparadors, però actuen com uns malfactors incontrolats.
- Els assessoren Martí Martí i membres de la CNT (alguns dels que es van aixecar en armes el 3 de maig)
- N'han empresonat alguns, però els més perillosos encara estan lliures
- Requisen aliments de les cases, i els de la CNT mengen amb ells
- Utilitzen el local del PSUC sense autorització
- Pere Comas denuncia que tot plegat és un pretext de Martí Martí per treure l'alcalde i fer que se'l nomeni Comissari Municipal

Cop de timó de l'alcalde

- 1 abril 1938: dimiteix Martí Martí. El substitueix Esteve Arenas Cullerell
- Francesc Missé posa el càrrec a disposició de l'Ajuntament, però en surt reforçat amb el vot unànim de tots els regidors.
- Alcalde explica que la República viu una situació crítica. Fa “una crida a la unitat, disciplina, fervor patriòtic i sentiments antifeixistes”
- 3 abril: franquistes ocupen Lleida.
- 15 abril: la zona republicana es parteix en dos. Catalunya queda aïllada de la resta

Presos durant al guerra. Aproximació

- Presos per falangistes: Felipe Portillo, Josep Cremades, Sebastià Masferrer, Josep Jordana i Josep Campeny. Enric Verdaguer?
- Model: Felipe Portillo, Santiago Oller, Agustí Costas, Josep Polls
- Sant Elies: Miquel Deulofeu Panareda, Josep M. Oller
- Presó de les dones: Maria Coll Codina (condemnada a 20 anys per l'11 de juliol de 1938), Francisqueta Pou Miró
- Vaixell Uruguai: Miquel Alvarez de Lara, Josep Cremades
- Camp de treball dels Omells de na Gaia: Sebastià Masferrer, Joan Martínez Ortega (de la CNT, mort amb arma de foc al camp el 4 de maig de 1938)

Falten soldats: crida de lleves

Total 20 lleves. Tots els homes de 18 a 37 o 38 anys

Febrer 1937	lleva del 1934	nascuts 1913	24 anys	
Abril 1937	lleva del 1936	nascuts 1915	22 anys	
Agost 1937	lleva del 1939	nascuts 1916	21 anys	
	lleva del 1931	nascuts 1910	27 anys	
Setembre 1937	lleva del 1930	nascuts 1909	28 anys	
Febrer 1938	lleva del 1929	nascuts 1908	30 anys	
	lleva del 1940	nascuts 1919	19 anys	
Abril 1938	lleva del 1941	nascuts 1920	18 anys	Lleva del Biberó
	lleva del 1922	nascuts 1901	37 anys	Lleva del Sac
	lleva del 1923	nascuts 1902	36 anys	
	lleva del 1924	nascuts 1903	35 anys	
	lleva del 1925	nascuts 1904	34 anys	
	lleva del 1926	nascuts 1905	33 anys	
	lleva del 1927	nascuts 1906	32 anys	

Persecució de desertors i emboscats

- Juliol 1937: Ajuntament crida a tots els joves de les lleves mobilitzades del 1932 al 1936 que estiguin al poble per justificar la seva situació.
- Octubre 1937: retirar targetes de racionament de les famílies amb desertors
- Febrer 1938: s'ha incorporat la lleva del 1939 i els soldats s'han hagut de pagar el vestit. S'acorda fer pagar aquestes despeses als familiars de desertors
- Gener 1938: cos de carrabiners s'estableix al poble per depurar la reraguada, buscar emboscats, desertors i acaparadors
- 16 març 1938: regidor Melcior Besa demana “que es persegueixi implacablement a tots els emboscats i gent pertanyent a la intitulada 5a columna”

Fam, situació precària dels familiars dels soldats

- 2 març 1938. Regidor Jaume Illa:
“mentre al poble hi ha molta gent que no menja i altres que deixen en precària situació els seus familiars a causa de la mobilització de les lleves de 1929 i 1940, que els obliga a incorporar-se a l'Exèrcit Popular, elements d'un cos armat (carrabiners), en companyia d'alguns veïns de la vila (CNT), s'entreguen quotidianament a la gastronomia amb els productes dels robatoris comesos per algunes de les persones que formen aquest seguici”

Regidors cridats a files

- 18 maig 1938: Jaume Illa, Melcior Besa, Genís Pedro i Joan Serra Monrabà s'han d'incorporar a l'exèrcit
- 25 maig: entren 4 nous regidors (en negre)

Francesc Missé Cervera	ERC	Alcalde
Josep M. Campdepadrós Mateu	ERC	Economia?
Francesc Ventura Cirera	ERC	Assistència social
Josep Reberté Riera	UR	Agricultura
Esteve Arenas Cullell	PSUC	Obres Públiques
Josep Santamaria Cullell	PSUC	Proveïments
Pere Comas Besa	PSUC	Finances
Jaume Pujolàs Colobrans	CNT	Sanitat?
Lluís Archs Redolat	CNT	Cultura
Joan Ducròs Vilella	CNT	Treball

Menjadors Populars

- 18 maig 1938: La crida de lleves d'homes més grans, amb fills, provoca una situació molt greu a moltes famílies. L'Ajuntament acorda la instal·lació d'uns Menjadors Populars “on hi tinguin cabuda les companyes i fills de famílies necessitades que tenen els seus marits incorporats per la defensa de la Causa”
- Hi haurà menjadors gratuïts pels familiars que tenen els companys al front i de preus econòmics per a les persones necessitades

Diego Martínez Barrios resideix al poble

- El govern de la República i les Corts s'havien establert a Barcelona des del 30 d'octubre de 1937
- Diego Martínez Barrios, president de les Corts, residia en una torre d'en Giralte. Cada dia anava i venia de Barcelona. Vivia aquí, com a mínim, des del juliol de 1938.
- El 4 de novembre de 1938 agraeix a l'Ajuntament les atencions rebudes i fa una donació de 1.000 ptes. al Sanatori Asil

Més regidors mobilitzats

- El 4 de novembre de 1938 Josep Santamaria i Esteve Arenas, del PSUC, s'incorporen a l'exèrcit. Els substitueixen Josep Adrubau Serra i Maria Alsina Clariana, que renuncia al seu càrrec d'infermera.
- El 2 de desembre es mobilitzen Jaume Pujolàs i Joan Ducròs, de la CNT. S'incorporen Ramon Pujals Santaeulàlia i Esteve Alsina Minguella
- Es forma el darrer Ajuntament, però ja no es va reunir més: aquesta del 2 de desembre és la darrera acta

La guerra va quedant sentenciada

- 31 maig 1938: bombardeig de Granollers
- 25 juliol 1938: comença la Batalla de l'Ebre
- 15 novembre 1938: acaba la Batalla de l'Ebre
- 26 gener 1939: tropes franquistes entren a Barcelona, sense trobar resistència

Bombardeig dels dipòsits de benzina

- Els republicans emmagatzemen una gran quantitat de bidons de 200 l. de benzina als magatzems dels drapaires, on hi va haver la Forestal.
- El 29 de gener de 1939, a les 3 tarda, uns avions bombardegen els magatzems. Es produeixen grans explosions. Hi ha bidons que pugen disparats com coets.
- Mor Miguel Arcos Arcos, cap de l'estació, a causa del retronny de les bombes.

Naus on s'emmagatzemaven els bidons de benzina de l'Exèrcit Popular

Final de la guerra

- 31 gener 1939: entrada de les tropes franquistes
- Dies abans, la carretera Vella anava plena de gent a peu, carregada de farcells, alguns amb bestiar, que fugien cap a França
- Soldats morts a la guerra: entre 50 i 60
- Morts a la reraguarda: 6
- Exiliats: entre 45 i 50
- Població a Sant Celoni 1936: 4.593 habitants